

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Vitium ironiæ quod dicatur, & an semper vertatur in peccatum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

IRa, passio est naturalis, qua appetimus vindictam. Et si ratione reguletur, non est peccatum: sed si à recta ratione exorbitet, peccatum est. Potest enim vindicta iusta rectè appeti sicut etiam potest rectè infligi. vt quum pater, aut Prælatus irascitur contra filium aut subditi delicta, & punit. Dupliciter autem discordare potest à recta ratione. Primò, quantum ad vindictam appetitam: quia scilicet quispiam appetit vindictam iniustam: siue sit iniusta secundū se: puta quia appetit quod quis occidatur, quū non mereatur mortem: siue sit iniusta quantum ad actorem: puta quia licet mereatur mortem, non tamen ab homine priuato: siue sit iniusta quantum ad intentionem, appetit illam non vt iustam, sed vt satiatiuam sui animi. Et sic ira est peccatum mortale, quia contra charitatem: ita tamen quòd propter imperfectionem actus, vel ex parte rati, quia non ex consensu rationis (vt contingit in passionibus antequàm verè consentiamus) vel ex parte vindictæ, quia minima est vt contingit in punitionibus minimis, quæ si fierent, quasi pro nihilo haberentur) peccatū solummodo veniale intelligas, sicut in cæteris vitiis humanis. Secundò potest à recta ratione ita discordare quantum ad modum irascendi: puta quia nimis ardentè intus quis irascitur, aut secundū exteriores motus nimis excandescit, & sic si excessiuus modus est nudus, peccatum est veniale. Si autem huic excessui adiaceat aliquid contra dilectionem Dei vel proximi (vt blasphemia, aut maledictio ex animo) esset ex adiacenti mortale mortalis.

*Vitium ironiæ quod dicatur, & an
semper vertatur in
peccatum.*

Aa 4

Ironia

Ironia apud mortales vitium iactantiae contrarium significat, sicut auaritia contrariatur prodigalitati: ita quod ironia fingit minus de se quam sit, sicut per oppositum iactantia fingit de se maius quam sit. Et quoniam ironia aut negat aliquid magnum in se quod quis in se recognoscit, aut affirmat de se aliquem defectum quem in se non recognoscit, ideo semper peccatum est, utpote mendacii species. Et potest distingui ironia in officiosam, iocosam, & perniciosam: ut perniciosa quae sola est peccatum mortale, intelligatur illa ironia quae contra charitatem Dei aut proximi tendit: ut quum quis ad decipiendum illa utitur: iuxta illud, Et qui nequiter se humiliat, & interiora eius plena sunt dolo. Quum autem aliquis praedicat se defectuosum, & habeatur humilis, incurrit simul contraria vitia: & ironiae, fingendo defectus quos non habet: & iactantiae, fingendo humilitatem qua caret. Et quia hic est eius finis, ideo magis est reus iactantiae quam ironiae.

*Irregularis non semper dicitur peccator,
sed poenam ferre peccati.*

Irregularitas, non culpa sed poena est, nec spectans ad confessores: quia pariter absoluntur à peccatis irregulares & non irregulares. Vnde pertranseundum censui, monendo confessorem quod si alicubi peccatum clerici propter quod incurrisset irregularitatem reservatum reperit, dicit clerico quod ipse de seipso rationem reddat: ne oporteat confessorem reuolueri omnia iura ad viuendum omnes casus quibus incurritur irregularitas, & sic in similibus (puta in synodalibus & statutis municipalibus) seruare memento, ne erres, & te exoneres.

Scito tamen irregularitatem non solum à laicis incurri quandoque sine peccato (ut quum iudex occidit male-